

Z cizích revuí.

REVUE MILITAIRE FRANCAISE, roč. 1935, červenec—září, čís. 169—171.

Plk. Didelet: Poznámky k pohybné válce. Snížením mezinárodní morálky a zavedením diktatury v některých státech stoupla možnost útoku překvapením tak, že je nutno s tímto počítati a že se musí na něj připravovat i stát pacifistický. Přepad hranic se stal možným. Důsledek toho je, že nutno počítat s velmi širokými frontami těch jednotek, které budou vrženy proti útočníkovi, neboť pravděpodobně nebude provedena mobilisace. Mohutné letectvo bude nutit pozemní armádu k pasivní ochraně zastíráním, tak se stane pohyb proti nepříteli velmi riskantní, neboť se nebude o něm mnoho vědět. Teprve útok ho donutí, aby odkryl všechny své prostředky.

Použití výbušného motoru. Jde hlavně o tanky. Autor vysvětluje, jak jich má použití přechota. Navrhuje vésti útok tanky v několika sledech, nejméně ve dvou, z nichž první má úlohu podobnou dělostřelectvu všeobecné činnosti. Na použití bojových plynů nutno se připravit, třeba byly podepsány různé smlouvy. Na konci práce uvádí autor konkrétní případ motorisované divise, zesílené praporem tanků, jež je zajímavý právě použitím tanků. Tanky nejsou používány v mase, překvapením a v několika sledech, ale tvoří po četách organickou součástku všech praporů, které jsou v terénu sjízděm pro tanky, bez ohledu, v kterém sledu prapory jsou. Činí tak z důvodu obavy před útokem nepřátelských tanků a chce, aby prapor kromě děl OPŮV. měl i tanky k své ochraně.

Mjr. Lelarge d'Ervau: Německé hospodářství a obrana státu. V této stati je popsáno německé hospodářství v přítomné době. Toto hospodářství centralisovalo jak výrobu, tak i distribuci v rukou státu. Stanoveny pevné ceny na všechno. Snaha Německa je býti soběstačným a dovézt jen to, co nelze vyrobiti doma, a to ještě nejvíce suroviny. Tento režim je přísnější a dokonalejší než hospodářství za války, do něhož chybí jen potravinové listky.

X: Turecká armáda. Autor se nejprve zabývá studiem historickým, zeměpisným a národopisným. Velikost státu je 762.736 km² s 13.6 mil. obyvatelů. Stát ze 70% zemědělský, průmysl je zakládán teprve v poslední době. Turci tvoří ve státě 10millionovou většinu. — Presenční služba začíná ve 20 letech a trvá 18 měsíců u pěchoty, četnictva a finanční strážce, 2½ roku u námořnictva, v ostatních zbraních pak 2 roky. Roční kontingent je 70.000 mužů. Teoreticky měla by míti armáda 194.000 mužů, nikdy však nedosáhla přes 130.000. Z toho je 30.000 četníků, 3000 letectva, 4000 námořníků. Důstojníků je 20.000, poddůstojníků 10.000.

Vojsko je rozděleno na 3 armády po 3 armádních sborech. Celkem 9 armádních sborů, které mají 20 divisí, 3 horské brigády, 1 brigádu pevnostní, pluk gardy, 17 praporů hraničářských. Divise má 3 pluky a skupinu dělostřeleckou o 4 oddílech.

Pěchota: pluk o 3 praporech, složených ze 3 rot pěchoty o třech četách, roty kulometné (9 těžkých kulometů) a čtyř děl 37mm.

Jezdecko: 3 divise po 4 plucích po 4 eskadronách.

Dělostřelectvo: skupiny divisiního dělostřelectva, 9 pluků dělostřelectva sborového, 9 armádních pluků dělostřelectva těžkého, 16 baterií OPL.

Letectvo: 3 pluky.

Technické zbraně: 3 telegrafické pluky po 3 praporech, 6 železničních rot, 1 rota místní.

Vojenské školství je velmi rozvinuté. Válečná škola trvá mimo zkušené 3 leta.

Mjr. de Périer: Třinásilná vyloďení. (Dokončení.) Násilné vyloďení v zálivu Alhucemas dne 8. září 1925 za války proti Abd-el-Krimovi. Vyloďení bylo provedeno jen vojskem španělským. Ochrany vyloďení se účastnilo i loďstvo francouzské. Účelem vyloďení bylo zabránit tajnému dodávání zbraní Abd-el-Krimovi, pak provést ofensivu proti jeho hlavnímu městu Ouriagnet. Ofensiva provedena po dohodě maršála Pétaina s Primo de Riverou. Rifané byli dobře připraveni na obranu, měli asi 4000 mužů a 30 děl různé ráže s dostatečnými zásobami střeliva. Pobřeží neskytalo dobrá místa pro vyloďení. Španělé vyloďili dvě skupiny vojska všech zbraní, každou v síle asi 9000 mužů. Kromě toho byla záloha na lodích v síle asi 1500 mužů. Vyloďení bylo podporováno a chráněno palbou námořních jednotek na všechna obranná zařízení a na baterie. Proto bylo provedeno hladce, ale vojsko nepostupovalo dopředu proti překvapenému protivníkovi, nýbrž zůstalo asi 1 km od břehu. Již v noci podnikli Rifané protiútok. Další postup Španělů byl velmi opatrný a děl se jen výhradně podél pobřeží pod ochranou lodních děl. Rifané se velmi dobře bránili. Teprve koncem října zmocnili se Španělé města Ajdiru, kde se zastavili do jara 1926.

Gen. Fournier: Francouzské ofensivy v roce 1918 — hra záloh. (Dokončení.) Autor sleduje dále jednotlivé ofensivy dohodových vojsk na západní frontě proti postavení německého vojska na linii Hindenburgově, dále pak útoky o získání přechodů přes řeku Oisu, Veslu a Aismu. Pak útoky o zajištění východiska pro mohutnou ofensivu v Argonách, ke které nedošlo. Ve všech těchto studiích autor uváděním čísel dokazuje, jak důležité bylo správné disponování zálohami hlavního velitelství, skupin armád a armád. Ze účelné vedení boje bylo prováděno včasným dotováním útočných sborů dostatečným počtem divisí, aby ihned po splnění útoku byly divise přesunuty na jinou část fronty. Zásadou bylo, nenechat divisi 1. sledu zničit a přivodit jí takové ztráty, aby nebyla pak dlouho schopna nového boje, event. aby její vojáci neztratili na morální hodnotě. Tato hra záloh není nic nového, neboť sledujeme-li válečná tažení minulých let, zvláště tažení válek napoleonských, tu lze zjistiti, kolik dní bylo aktivních bitev, kdy divise byla v boji, a mnoho-li bylo odpocínku. Jen tak lze si vysvětliti velkou odolnost těchto jednotek. Čerstvé divise bylo nutno zachovat v záloze i v období největšího vypětí sil; jenom tak bylo možno ihned po posledním útoku Němců přejíti v konečnou ofensivu.

Mjr. Villate: Bezpečí týlu. Během bitvy na Marně 10. září 1914, kdy zasadili Němci své poslední volné jednotky, obávali se příchodu nových francouzských sil do svého západního boku. Proto byly odeslány ženijní hlídky na 2 automobilech, aby přerušily trať v prostoru Rouen (150 km vzdáleného od křídla). Úkol splnily. 12. září bylo provedeno podobné ničení v prostoru Amiens. Němci nenarazili na žádný odpor, ani četníků. 14. září byla destrukce opakována. Autor podrobně popisuje činnost jedné hlídky, jež projela francouzskou jezdeckou divisí, aniž byla zastavena, neboť Francouzi neznali německé polní stejnokroje a považovali je za Angličany. Destrukční hlídky byly vysílány i jezdeckými formacemi do okolí Arrasu. Účel jejich bylo zpomalit postup záloh na prodloužení křídla. Francouzové střežili své objekty jen nedostatečně. Někde Němci i zahnali strážce, jinde narazili na odpor. Němci lépe hlídali důležité objekty a von Kluck zanechal na strážní službu v týlu 1. armády na 20 praporů zeměbrany.

V nynější době ochranu týlu nutno řádně vybavit a dáti stráž k zvlášť důležitým stavbám. Kromě toho musí být ponecháno na místě četnictvo, jež musí být řádně spojeno telefonem i se zapojením na stráž objektů. Mimoto nutno počítat s hlídkami obrněných automobilů. Proto není potřeba, aby celý tento aparát byl neustále v permanenci, ale dosáhne maximální výkonnosti za poplachu. V záloze měl by míti velitel departementu něco pěchoty, těžkých kulometů a protitankových zbraní. Vše musí být připraveno tak, aby nepřítel nemohl nepozorovaně proniknout, ale byv spatřen, aby nemohl dokončit svoji práci.

Gen. Baills: Přechod Sanu v květnu 1915. Rakousko-uherská vojska začala ofenzivu 1. května 1915 a za 14 dní bitvy postoupila až k řece Sanu, jenž byl nejdříve překročen u Přemyšlu. VI. sbor rakouský směřoval na Jaroslav a jeho velitel předvídal násilný přechod, proto se staral o technické prostředky a sbíral zprávy o stavu mostů a místech přechodů přes řeku. Technické prostředky: 12. pěší divise měla 1 rotu sapeurů a ženijní park; 39. honvédská divise měla 1 rotu sapeurů, záložní ženijní park a oddíl pionérů, složený z odborných pracovníků pluků; sbor měl rotu pionérů, rotu pracovní, 4 mostní soupravy o 8 lodích. Všechny tyto oddíly byly vyzadu a upravovaly cesty. Velitel sboru po dosažení Sanu chtěl dát jeden den odpočinek a mezitím připravit přechod. Ale na severu německý gardový sbor přecházel ihned po dosažení řeky v noci na 17. května, proto nařídil své severní 12. divisi, aby přecházela současně s Němci. Rozdělení prostředků: 12. divise dostala 1 mostní soupravu a 3 čety pionérů, 39. divise pak 1 mostní soupravu, 2 mostní soupravy a četa pionérů byla v záloze sboru.

Postup práce u 12. divise byl neobyčejně rychlý, neboť nebylo času na obhlídky, ač San měl šířku kolem 100 m. Rusové, kteří ustupovali v nepořádku, neměli dobře obsazen protilehlý břeh, proto Němci převezli nepozorovaně první sledy pěchoty v 17 hodin 16. května a za hodinu začali se stavbou mostu. Ve 20.30 hodiny stihla mostní souprava 12. divise a ihned se začalo s převážením a současně začato se stavbou mostu. Ve 22 hodiny bylo již 5 praporů na druhém břehu. Ve 23 hodiny přijely záložní soupravy sboru a pokračovalo se ve stavbě válečného mostu. Během noci byl odražen ruský protiútok. 39. divise využila přešlých částí 12. divise a začala s přechodem během dne 17. května po útočných lávkách. V noci začala s převážením a se stavbou mostu. 18. a 19. května sbor pokračoval v přechodu a začal se shromažďováním materiálu pro stavbu zatimního mostu. — Dále uvádí autor data o hodnotě staveb válečných a zatimních mostů. Pracovní výkony rakouského vojska hodnotí velmi dobře.

Gen. šéf zdrav. Toubert: Vliv změny výzbroje a taktiky na zdravotní službu. Stručná pojednání o poměru zranění střelou ruční zbraně a třepinou granátu, stanovení počtu otrávených plynů. Zvláštní důraz je kladen na důkladné ošetření ještě v poli, jež přes všechny svizele a nedostatky musí být co nejlepší. Nutno se připravit na zasažení plynů. Velká otázka jsou dopravní prostředky, kterých bude vždy nedostatek.

Mjr. Montigny: Stálá opevnění ve Francii za 300 let. Plánovitý počátek opevnění hranic je v roce 1628 za de Ville a Richellieu. Pak přišla slavná doba Vaubana a stavba pevností na belgické hranici. V XVIII. století stavby pevností na severovýchodní hranici. Napoleon využívá pevností pro ofenzivu. Návrhy na opevnění hranic na počátku XIX. století. Úloha pevností ve válce v roce 1870—71. Zde vyniká použití polního opevnění v rámci opevnění stálého, jak se dobře osvědčilo u pevnosti Belfortu, kde se 18.000 Francouzů ubránilo 50.000 Němců. Ač jinak pevnosti se staly osudné francouzské armádě, neboť ji přímo přitahovaly a uzavřeny v nich kapitulovaly z nedostatku potravin. Nebylo jich proto využito, ale byly zneužity špatnými veliteli. (Pokračování.)

Pplk. Aubert: Spojení zbraní. Spojení intelektuální. Intelektuální spojení zbraní je stále nedostatečné přes to, že je mnoho cvičení v terénu s vojsky, velitelských, na mapě a že se píše mnoho článků. Je třeba sledovat intelektuální spojení hlavně mezi pěchotou a dělostřelectvem a pak se ženijním vojskem. Proto je třeba: dáti velitelům možnost, vojska, čas, pojítka, aby často pracovali se svými podřízenými, pečlivě je připravit na jejich úlohu, hlavně v čele jednotek, jimž budou velet; často posílat velitele na zkušenou k druhé zbraní a provádět u jedné zbraně výcvik ve zbraní druhé.

Je to program na mnoho let, ale jen tak lze přijít k výsledku. K této dlouhé úmorné práci musí být chuť, dobrá výcvičná metoda a prostředky, hlavně finanční. Autor se zmiňuje o výchově důstojníků generálního štábu. Tito pro válku mohou být vycvičeni jen během manévru. Škoda, že počet manévru nemůže být zvětšen, poněvadž není prostředků.

Plk. gšt. Vejmelka.

Literární přehled.

a) Česká literatura.

Průvodců po bojištích a vojenských památkách československé republiky vyšla letos celá řada sešitů, na něž si dovoluujeme zde upozorniti:

Seš. 14, brig. gen. v. v. K. Rausch, **Bitva u Chotusic 1742 a vojenské památky města Čáslavě**, s dvojbarevnou mapou v měř. 1:75.000 podává úsek z války o dědictví rakouské, a sice osudnou bitvu u Chotusic poblíž Čáslavě, ve které rakouský vojevůdce vév. Karel Lotrinský byl poražen armádou pruského Bedřicha II. V důsledku tohoto válečného nezdaru byly země koruny české ochuzeny o Kladsko a velkou část Slezska. Autor názorně popisuje bojiště, podává přehledně průběh bitvy a vhodně k podpisu přičleňuje i město Čáslav jako východisko pochůzky po chotusickém bojišti.

Seš. 15, št. kapit. konc. Fr. Sladký, **Stefánikova mohyla na Bradle**, líčí rodiny kraj národního hrdiny generála M. R. Stefánika, kraj, jemuž dominuje mohutné Bradlo, seznamuje nás s tím, jak došlo k vybudování monumentální mohyly na vrcholu Bradla, připojuje vhodné turistické pokyny pro návštěvníky tohoto místa posvátného každému Čechoslovákovi. Připojený výsek spec. mapy a rozhledové schéma usnadňuje orientaci.

Seš. 17,*) pplk. VZÚ. dr. U. Kolář, **Košickem po stopách pluku Aloise Jiráka**, líčí v zhuštěné formě čestnou účást vysokomýtského 30. pěš. pluku na obsazení Slovenska r. 1918 a v bojích proti invasi maďarské v r. 1919. Kapi-

tola o hrdinských bojích pluku psána je živě, má přímo dramatický spád, dosvědčující, že pisatel boje ty také sám prožil. Pochůzka bojovými prostory upozorňuje pietně na hroby bojovníků, padlých za celistvost našeho mladého státu. Orientaci usnadňují dva mapové náčrt v měř. 1:500.000 a 1:200.000.

V seš. 18, doc. dr. Jar. Prokeš, **Bitva pod Vysokou 1142**, upozorňuje autor na „zapadlé“ bojiště pod horou Vysokou na Kutnohorskú, kde se z jara r. 1142 srazila vojska krále Vladislava II. s vojskem odbojných údělných knížat moravských. Po krátkém historickém úvodu snaží se pisatel podle dostupných pramenů rekonstruovati průběh památné bitvy, jež podle slov Palackého rozhodovala v domácích rozbrojích vlastně o bytí či nebytí českého státu. V pochůzce po bojišti upozorňuje i na význam hory Vysoké v době politických táborů v pol. XIX. století. Připojená mapka, výsek ze spec. mapy 1:75.000, objasňuje vhodně text.

V seš. 19, doc. dr. Fr. Roubík, **Bitva na Brůdku 1040**, pojednává rovněž o významném bojišti z dávných dob, kde český kníže Břetislav I. odrazil útok německého císaře Jindřicha III. Po stručném historickém expositu líčí průběh vítězné bitvy a v závěrečné kapitole snáší doklady k správné lokalizaci její a s tohoto hlediska promlouvá nejen o kostelíku sv. Václava na Brůdce, ale i o širším okolí a o pohraničních stezkách tohoto kraje. Orientaci usnadňuje mapový náčrt v měř. 1:500.000.

V seš. 20, dr. Iv. Honl, **Úžocký průsmyk (památky na boje 1914—1915)**, obrací pozornost k důležitému úseku kar-

*) O sešitě 16. bylo referováno ve V. R. 1935, str. 604.